

Skribent: Elin Sundberg, verksamhetscontroller
Kungsholmens stadsdelsförvaltning

Synpunkter på boendeplanering för äldre

- Pensionärsråden för Kungsholmens, Södermalms,
Norrmalms samt Östermalms stadsdelsnämnder

Bakgrund

Den 25 oktober 2022 genomförde stadsdelsförvaltningarna Kungsholmen, Södermalm, Östermalm samt Norrmalm en workshop med representanter från respektive stadsdelsnämnds pensionärsråd. På workshopen gavs inledningsvis information om bostäder för äldre, boendeplanering och befolkningsprognos. Därefter genomförde representanterna från pensionärsorganisationerna diskussioner om framtidens behov av bostäder för äldre. Syftet med workshopen var att inhämta målgruppens tankar och idéer för att säkerställa en så bra boendeplanering som möjligt.

Summering av pensionärsrådets diskussioner¹

Nedan ges en sammanfattning av pensionärsrådets diskussioner. Frågeställningarna som diskuterades var framtidens äldre och vad som är viktigt för dem, hälsa, digitalisering, boendeinriktningar och vad som är viktigt i ett boende för äldre.

Framtidens äldre

Pensionärsråden tror att morgondagens äldre kommer ställa högre krav på samhället och dess service samt att anhöriga i lägre utsträckning än i dag kommer att hjälpa till. Pensionärsråden tror att de ekonomiska klyftorna kommer fortsätta att öka och ser en risk att det kommer skapas en polariserad äldreomsorg, en för de väl bemedlade som kommer kräva mycket av sin äldreomsorg och förse sig med det de önskar, medan gruppen med mindre ekonomiska resurser får ta det som tilldelas av kommunen.

¹ Kungsholmens pensionärsråd genomförde även samma workshop för hela sitt råd, deras diskussioner är också med i summeringen

Pensionärsråden tror också att framtidens äldre kommer att kräva mer individuella lösningar och inte acceptera standardiserade biståndsbeslut. Självständighet och valfrihet kommer att vara viktigt för framtidens äldre.

Då kvarboende i ordinär bostad kan skapa stor ensamhet tror inte pensionärsråden att människor kommer vilja bo kvar hemma så länge som möjligt.

Hälsa

Pensionärsråden tror att målgruppen kommer att vara friskare längre men vara mer vårdkrävande i livets slut. Andelen dementa kommer troligtvis öka. Tillgängligheten till sjuksköterska samt läkare behöver vara god.

En god och hälsosam kost är viktigt för hälsan och kosten kommer troligen behöva bli mer individanpassad kopplat till specifika kostpreferenser såsom vegansk kost, laktos, gluten, kultur etc.

Digitalisering och välfärdsteknik

Inom området för digitalisering ser pensionärsråden att det är viktigt med snabbt wifi, tillgång och hjälp med digitala tjänster såsom streamingtjänster, datorer och mobiler. Kamerabevakning, toaletter och duschar med digital rengörings- och torkningsfunktion, nyckelfria lås och små robotar ses som positivt.

Vad är viktigt i ett boende?

Pensionärsråden anser att följande innehåll i ett boende för äldre är viktigt:

- Djur inom äldreomsorgen är ett önskemål från många äldre vilket också är bra för hälsan och välmåendet.
- Gym och träning samt lätt att komma ut är viktigt.
- Parboende ses som ett prioriterat område även fast det kan vara svårt vid demens. Pensionärsråden anser att man behöver hitta nya former för parboende som fungerar i praktiken.
- Språkinriktning kan behövas men frågan ställs om man ska dela upp äldre utifrån språk, eventuellt att det räcker att säkerställa att det finns personal med olika språkkompetenser. Språkkompetens bland personal är mycket viktigt.
- Sällskapsytor för att genomföra aktiviteter.
- Fler boenden för personer inom HBTQI+, denna målgrupp tros öka.
- God palliativ vård så man kan bo kvar på samma boende.

- Det är viktigt att kunna få välja var man vill bo. För vissa är det mycket viktigt att kunna få bo kvar i sin kända miljö/stadsdelsområde, för andra kan det vara viktigt att få flytta till ett annat stadsdelsområde, till exempel för att komma närmare anhöriga och vänner.
- En rimlig hyra.

Ett förslag är att se över möjligheten till generationsboende- där man kan skapa några seniorbostäder i ”vanliga hyreshus” med ytor för gemensamt användande.

Ett annat förslag är att se över möjligheten att samlokalisera boende för äldre med förskola för att möjliggöra utbyte över generationsgränserna.

Vid byggnation behöver man planera in lokaler som pensionärsorganisationer kan nyttja till rimlig hyra. Föreningslivet spelar en stor roll för många äldre och bidrar till att öka social samvaro och delaktighet. I innerstaden har pensionärsföreningarna idag mycket svårt att få tillgång till lokaler med rimlig hyra.

Tillgängliga bostäder i ordinarie bostadsbestånd

Pensionärsråden ser att många bor kvar i otillgängliga bostäder för länge och att det är för svårt att få plats på vård- och omsorgsboende. Det innebär stor risk för ofrivillig ensamhet och social isolering och pensionärsråden anser att de faktorerna behöver ges större betydelse i biståndsbedömningen.

Att arbeta för att öka tillgänglighet i befintligt bostadsbestånd måste också ses som en del i arbetet. Till exempel att se över möjlighet att installera hiss. Sådan åtgärder genererar besparing inte bara för kommuner utan även för regioner (till exempel för att det underlättar för patienter att gå hem efter en sjukhusvistelse).